

УДК 517.5

В. В. КОВАЛИК,¹ І. Е. ЧИЖИКОВ

ЗРОСТАННЯ ІНТЕГРАЛІВ ПУАССОНА-СТІЛТЬЄСА У ПІВПЛОЩИНІ

V. V. KOVALYK, I. E. Chyzhykov. *Growth of the Poisson-Stieltjes integrals in a half-plane*, *Mat. Stud.* **35** (2011), 155–164.

Let u be a harmonic function represented by the Poisson-Stieltjes-type integral in the upper half-plane. We find necessary and sufficient conditions for the relationship $M_\infty(y, u) := \sup_{x \in \mathbb{R}} |u(x + iy)| = O(y^{-\alpha})$, $\alpha > 0$, $y \downarrow 0$.

В. В. КОВАЛИК, И. Э. ЧИЖИКОВ. *Рост интегралов Пуассона-Стилтьеса в полуплоскости* // *Мат. Студії.* – 2011. – Т.35, №2. – С.155–164.

Для гармонической функции u , представимой в верхней полуплоскости интегралом типа Пуассона-Стилтьеса, найдены необходимые и достаточные условия для того, чтобы имело место $M_\infty(y, u) := \sup_{x \in \mathbb{R}} |u(x + iy)| = O(y^{-\alpha})$, $\alpha > 0$, $y \downarrow 0$.

Вступ. Вивчаючи асимптотичну поведінку гармонійних і аналітичних функцій у півплощині, дуже часто розглядається клас $\bar{h}$ функцій гармонійних в $\mathbb{C}_+ = \{z : \text{Im } z > 0\}$ і неперервних в $\bar{\mathbb{C}}_+ = \{z : \text{Im } z \geq 0\}$. Накладаючи певні обмеження на зростання в ∞ , можна одержати зображення відповідних підкласів $\bar{h}$.

Теорема А ([1, Гл. V, §2, теорема 4]). *Нехай $u \in \bar{h}$ і $\overline{\lim}_{|z| \rightarrow \infty} \frac{u(z)}{|z|} < \infty$. Для того, щоб*

$$u(z) = \frac{y}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{u(t)}{(t-x)^2 + y^2} dt + ky, \quad z = x + iy, \quad (1)$$

де $k = \overline{\lim}_{y \rightarrow +\infty} \frac{u(iy)}{y}$, необхідно і досить, щоб збігався інтеграл $\int_{-\infty}^{+\infty} \frac{u(t)}{1+t^2} dt$.

Функції класу $\bar{h}$ не становлять інтересу з точки зору дослідження асимптотичної поведінки при наближенні аргументу до межі, бо $\bar{h} \subset C(\bar{\mathbb{C}}_+)$. Нас цікавить поведінка гармонійних функцій в $\mathbb{C}_+$, які а ргіогі не є неперервними в замкненій півплощині. Позначимо клас таких функцій через h .

Добре відомий такий результат [1]–[3].

Теорема В. *Якщо $u \in h(\mathbb{C}_+)$ і u невід'ємна, то*

$$u(x + iy) = \frac{y}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{d\nu(t)}{(x-t)^2 + y^2} + \sigma y, \quad (2)$$

де ν — невід'ємна борелева міра така, що $\int_{-\infty}^{+\infty} \frac{d\nu(t)}{1+t^2} < +\infty$, $\sigma \geq 0$.

¹Василь Ковалик трагічно пішов з життя 13 травня 2008 р. Ця стаття написана другим автором на основі результатів спільних досліджень.

2010 *Mathematics Subject Classification*: 30E20, 31A05.

Надалі через $|d\nu|$ позначатимемо $d\nu_+ + d\nu_-$, де ν_+ , ν_- — додатна і від’ємна варіації заряду ν . “Круговий” аналог теореми В допускає узагальнення на випадок довільних $u \in h(\mathbb{D})$. При цьому умова $u \geq 0$ замінюється умовою $\sup_{0 < r < 1} \int_0^{2\pi} |u(re^{i\theta})| d\theta < +\infty$, а ν — вже довільна борелева міра на одиничному колі. Проте для півплощини ситуація виглядає складнішою. Класична заміна змінної не допомагає в цьому випадку. Детальніше умови інтегрального зображення гармонійної функції обговоримо у розділі 4.

Для $u \in h$, $y > 0$ означимо $M_\infty(y, u) := \sup_{x \in \mathbb{R}} |u(x + iy)|$. Характеристики такого вигляду використовуються для майже періодичних функцій, рядів Діріхле тощо.

Для функції $\psi: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ означимо модуль неперервності

$$\omega(\tau, \psi) = \sup\{|\psi(x+t) - \psi(x)| : x \in \mathbb{R}, |t| \leq \tau\}.$$

Для $\gamma \in (0, 1]$ позначимо

$$\Lambda_\gamma = \{\psi : (\exists C > 0)(\forall t > 0)\omega(t, \psi) \leq Ct^\gamma\}.$$

Якщо $f \in L^\infty(\mathbb{R})$, то в термінах належності цієї функції до класів Λ_γ можна описати зростання її інтеграла Пуассона

$$\mathcal{P}[f](z) = \frac{y}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{f(x) dx}{(x-t)^2 + y^2}.$$

Теорема С ([4, §4]). Нехай $f \in L^\infty(\mathbb{R})$, $0 < \gamma < 1$. Тоді такі умови еквівалентні:

- а) $\omega(t, f) = O(t^\gamma)$, $t > 0$;
- б) $\frac{\partial \mathcal{P}[f](z)}{\partial y} = O(y^{\gamma-1})$, $y > 0$;
- в) $\frac{\partial \mathcal{P}[f](z)}{\partial x} = O(y^{\gamma-1})$, $y > 0$.

Зазначимо, аналогічне твердження справджується і для півпростору [4, §4], а при $\gamma = 1$ еквівалентності вже нема. Ідея доведення у багатовимірному випадку бере свій початок від Харді і Літтлвуда [5].

Оскільки ν з (2), взагалі кажучи, не є абсолютно неперервною мірою, ми не можемо напряму використати теорему С для опису зростання інтеграла з теореми В. Основним результатом статті є така теорема.

Теорема 1. Нехай $\gamma \in (0, 1)$,

$$u(z) = \frac{y}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{d\psi(t)}{(x-t)^2 + y^2}, \quad \text{де } \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|d\psi(t)|}{t^2 + 1} < +\infty. \quad (3)$$

Для того, щоб

$$M_\infty(y, u) = O(y^{\gamma-1}), \quad y > 0$$

необхідно і достатньо, щоб $\psi \in \Lambda_\gamma$.

Зазначимо, що аналог теореми 1 для одиничного круга, який справджується при $0 < \gamma \leq 1$, доведено в [6] (див. також [7]).

Через C з індексами або без позначатимемо додатні сталі.

2. Допоміжні результати. В основі доведення теореми 1 лежить оцінка спряженої гармонійної функції до $\mathcal{P}[d\psi]$. Хоча у випадку одиничного круга оцінки такого типу добре відомі (див. [8], [9], [10]), ми не знайшли в літературі аналогічного твердження для гармонійних функцій у півплощині.

Ключовою є така лема.

Лема 1. Нехай $\gamma \in (0, 1]$, u має вигляд (3). Припустимо, що $M_\infty(y, u) \leq C_0 y^{\gamma-1}$, для деякого $C_0 > 0$ і всіх $y > 0$. Тоді спряжена гармонійна функція

$$v(z) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \left(\frac{x-t}{(x-t)^2 + y^2} + \frac{t}{t^2 + 1} \right) d\psi(t) \quad (4)$$

допускає оцінку

$$\begin{aligned} M_\infty(y, v) &\leq C_1 y^{\gamma-1}, & 0 < \gamma < 1 \\ |v(x + iy)| &\leq C_1 (\ln^+ |x| + \ln^+ \frac{1}{y} + 1), & \gamma = 1 \end{aligned} \quad (5)$$

для деякого $C_1 > 0$ і всіх $y \in (0, 1)$.

Більше того, існує стала $b \in \mathbb{R}$ така, що $v - b$ допускає оцінку (5) для всіх $y > 0$.

Приклад. Для аналітичної в $\mathbb{C}_+$ функції $f(z) = i \ln \frac{1}{z}$, $\ln 1 = 0$, маємо $u(z) = \arg z \in (0, \pi)$, $|v(z)| = |\operatorname{Im} f| = |\ln |z||$. Тоді $|v(iy)| = \ln \frac{1}{y}$ при $y \in (0, 1)$,

$$\left| v\left(x + i \frac{1}{\ln x}\right) \right| = \frac{1}{2}(x^2 + \ln^{-2} x) \sim \ln x, \quad x \rightarrow +\infty.$$

Тобто оцінка (5) непокрашувана з точністю до сталої.

Доведення лемми. Якщо U гармонійна в $\overline{\mathbb{C}}_+$, то ([8, т.1, (2.30)]) для

$$V(z) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \left(\frac{x-t}{(x-t)^2 + y^2} + \frac{t}{t^2 + 1} \right) U(t) dt,$$

$F(z) = U(z) + iV(z)$ аналітична в $\overline{\mathbb{C}}_+$. Оскільки $\operatorname{Re} \frac{1}{\pi i(t-z)} = \frac{y}{\pi|t-z|^2}$, маємо

$$|F'(z)| = \left| \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{U(t)}{|t-z|^2} dt \right| \leq \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|U(t)|}{|t-z|^2} dt \leq \frac{1}{\pi y} \int_{-\infty}^{+\infty} P_0(x-t, y) |U(t)| dt, \quad (6)$$

де $P_0(x, y) = \frac{y}{x^2 + y^2}$ — ядро Пуассона. Зафіксуємо довільне $y_0 > 0$. Нехай $F(z) = f(z + iy_0/2)$. Візьмемо в (6) $U(t) = u(t + iy_0/2)$. Тоді

$$|f'(z_0)| \leq \frac{2}{\pi y_0} \int_{-\infty}^{+\infty} P_0\left(x-t, \frac{y_0}{2}\right) \left| u\left(t + \frac{iy_0}{2}\right) \right| dt \leq C_0 \left(\frac{y_0}{2}\right)^{\gamma-2}. \quad (7)$$

Звідси випливає, що для довільного $x \in \mathbb{R}$, $y_j > Y > 0$, $\gamma \in (0, 1)$

$$|f(x + iy_2) - f(x + iy_1)| = \left| \int_{y_1}^{y_2} f'(x + i\eta) d\eta \right| \leq C_0 \frac{2^{2-\gamma}}{1-\gamma} Y^{\gamma-1}.$$

Отже, за критерієм Коші сім'я $(\varphi_y(x)) := (f(x + iy))$ рівномірно за x збіжна при $y \rightarrow +\infty$; $f(x + iy) \rightrightarrows \varphi(x)$ ($y \rightarrow \infty$). Крім того, переходячи до границі при $y \rightarrow +\infty$ у нерівності

$$|f(x' + iy) - f(x'' + iy)| = \left| \int_{x'}^{x''} f'(\xi + iy) d\xi \right| \leq C_0 \left(\frac{y}{2}\right)^{\gamma-2} |x'' - x'|,$$

одержуємо, що $|\varphi(x') - \varphi(x'')| = 0$, тобто $\varphi \equiv b_0 \in \mathbb{C}$. Оцінимо тепер зростання f при $y \downarrow 0$.

$$|f(x + iy) - b_0| = \left| \int_{x+iy}^{x+i\infty} f'(\zeta) d\zeta \right| \leq C_0 2^{2-\gamma} \int_y^\infty t^{\gamma-2} dt = C_0 \frac{2^{2-\gamma}}{1-\gamma} y^{\gamma-1}.$$

Звідки при $0 < \gamma < 1$ послідовно маємо

$$\begin{aligned} |v(x + iy) - \operatorname{Im} b_0| &\leq \frac{2^{2-\gamma} C_0}{1-\gamma} y^{\gamma-1}, \quad y > 0, \\ |v(x + iy)| &\leq \frac{4C_0}{1-\gamma} y^{\gamma-1}, \quad y \downarrow 0. \end{aligned} \quad (8)$$

Якщо $\gamma = 1$, то

$$\begin{aligned} f(x + i) &= \frac{i}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \left(\frac{1}{x + \frac{i}{2} - t} + \frac{t}{t^2 + 1} \right) u\left(t + \frac{i}{2}\right) dt = \\ &= \frac{i}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{1 + t(x + \frac{i}{2})}{(x + \frac{i}{2} - t)(t^2 + 1)} u\left(t + \frac{i}{2}\right) dt. \end{aligned}$$

Звідки

$$\begin{aligned} |f(x + i)| &\leq \frac{C_0}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|1 + t(x + \frac{i}{2})|}{(t^2 + 1)|x + \frac{i}{2} - t|} dt \leq C_0 + \frac{C_0}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|t|(|x| + \frac{1}{2})}{(t^2 + 1)|x + \frac{i}{2} - t|} dt = \\ &= C_0 + \frac{C_0}{\pi} \left(\int_{|x-t| \geq 3|x|} + \int_{|x|/2 \leq |x-t| \leq 3|x|} + \int_{|x-t| \leq |x|/2} \right) =: C_0 + I_1 + I_2 + I_3. \end{aligned}$$

Оцінимо кожен інтеграл I_j , $j \in \{1, 2, 3\}$. Для I_1 маємо

$$I_1 \leq C_2 \left(|x| + \frac{1}{2} \right) \int_{|x|}^{+\infty} \frac{dt}{1+t^2} \leq C_3. \quad (9)$$

Оскільки при $|x - t| \geq |x|/2$ маємо

$$\frac{(|x| + \frac{1}{2})|t|}{(t^2 + 1)|x + \frac{i}{2} - t|} \leq \frac{2|t|(|x| + \frac{1}{2})}{|x|(t^2 + 1)} \leq \frac{2|t|(2|t| + \frac{1}{2})}{|x|(t^2 + 1)} \leq \frac{9}{|x|},$$

то

$$I_2 \leq \frac{9}{|x|} 5|x| \leq 45. \quad (10)$$

Нарешті,

$$I_3 \leq \frac{(|x| + \frac{1}{2}) \frac{3}{2} |x|}{1 + (\frac{|x|}{2})^2} \int_0^{|x|/2} \frac{d\tau}{|\tau + \frac{i}{2}|} \leq C_4 (\ln^+ |x| + 1). \quad (11)$$

Отже, оцінки (9)–(11) дають $|f(x + i)| \leq C_5 (\ln^+ |x| + 1)$. Звідси, для $y \in (0, 1]$, використовуючи (7), маємо

$$\begin{aligned} |f(x + iy)| &\leq |f(x + i)| + \left| \int_y^1 f'(x + i\eta) d\eta \right| \leq \\ &\leq C_5 (\ln^+ |x| + 1) + 4C_0 \int_y^1 \frac{d\eta}{\eta} \leq C_6 \left(1 + \ln^+ |x| + \ln \frac{1}{y} \right). \quad \square \end{aligned}$$

2. Доведення теореми 1. ($\Rightarrow$) Необхідність доводиться стандартно. Для $P_0(y, t)$ маємо $\frac{\partial}{\partial t} P_0(t, y) = -\frac{2yt}{(t^2 + y^2)^2}$. З умови $\int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|d\psi(t)|}{t^2 + 1} < +\infty$ випливає, що $\psi(t) = o(t^2)$ ($t \rightarrow \infty$). Справді, маємо

$$|\psi(R) - \psi(0)| = \left| \int_0^R d\psi(t) \right| \leq \int_0^R |d\psi(t)| =: \psi^*(R).$$

З іншого боку,

$$\infty > \int_0^R \frac{d\psi^*(t)}{1+t^2} = \frac{\psi^*(R)}{1+R^2} - \psi^*(0) + \int_0^R \frac{2t\psi^*(t)}{(1+t^2)^2} dt.$$

Оскільки $\psi^*(t)$ монотонна, то $\psi^*(t) = o(t^2)$ ($t \rightarrow \infty$). Відтак те саме співвідношення правильне і для $\psi(t)$.

Розглянемо тепер $u(z)$, $z = x + iy$:

$$\begin{aligned} u(z) &= \int_{-\infty}^{+\infty} P_0(t-x, y) d\psi(t) = \int_{-\infty}^{+\infty} P_0(t-x, y) d(\psi(t) - \psi(x)) = \\ &= P_0(t-x, y)(\psi(t) - \psi(x)) \Big|_{-\infty}^{+\infty} - \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{\partial}{\partial t} P_0(t-x, y)(\psi(t) - \psi(x)) dt = \\ &= - \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{\partial}{\partial \tau} P_0(\tau, y)(\psi(\tau+x) - \psi(x)) d\tau. \end{aligned}$$

Використовуючи тепер належність ψ до Λ_γ , виводимо

$$|u(z)| \leq \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{2y\tau}{(\tau^2 + y^2)^2} C\tau^\gamma d\tau = 2Cy^{\gamma-1} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|t|^{1+\gamma} dt}{(1+t^2)^2} = C_7 y^{\gamma-1}, \quad y > 0.$$

Необхідність доведено.

($\Leftarrow$) Нехай u має вигляд (3) і $M_\infty(y, u) \leq C_0 y^{\gamma-1}$, $0 < \gamma < 1$, $y > 0$. Тоді для аналітичної функції $f = u + iv$, де v визначається (4), за лемою 1 виконується

$$|f(x + iy)| \leq C_1(\gamma) y^{\gamma-1}, \quad 0 < y < 1.$$

Нехай $\Phi(z) = \int_i^z f(\zeta) d\zeta$, $z \in \mathbb{C}_+$. Тоді для $0 < y_1 < y_2 < 1$ маємо

$$|\Phi(x + iy_2) - \Phi(x + iy_1)| \leq \int_{y_1}^{y_2} |f(x + i\eta)| d\eta \leq \frac{C_1}{\gamma} y_2^\gamma.$$

Звідси, за критерієм Коші $\lim_{y \downarrow 0} \Phi(x + iy) = \Phi(x)$ рівномірно за x . Отже, Φ неперервно продовжується на $\mathbb{R}$.

Далі, покажемо, що $\Phi \in \Lambda_\gamma$. За теоремою Коші

$$\Phi(x+h) - \Phi(x) = \left(\int_{J_1} + \int_{J_2} + \int_{J_3} \right) f(\zeta) d\zeta,$$

де $J_1 = [x, x + ih]$, $J_2 = [x + ih, x + h + ih]$, $J_3 = [x + h + ih, x + h]$. Тоді

$$\left| \int_{J_1} f(\zeta) d\zeta \right| \leq C_1 \int_0^h y^{\gamma-1} dy = \frac{C_1}{\gamma} h^\gamma.$$

Така сама оцінка правильна і для інтеграла по J_3 . Тепер

$$\left| \int_{J_2} f(\zeta) d\zeta \right| \leq \int_x^{x+h} |f(\xi + ih)| d\xi \leq C_1 h^{\gamma-1} h = C_1 h^\gamma.$$

З цих оцінок випливає, що $|\Phi(x+h) - \Phi(x)| \leq C_8(\gamma) h^\gamma$, тобто $\Phi \in \Lambda_\gamma$.

Оскільки $u(z)$ допускає додатну гармонійну мажоранту на кожному компактi в $\mathbb{C}_+$, а саме $P[d\psi^*](z)$, то $\psi(x_2) - \psi(x_1) = \lim_{y \downarrow 0} \int_{x_1}^{x_2} u(x + iy) dx$ для будь-яких точок неперервності x_1, x_2 функції ψ . Продовжуючи цю рівність, отримуємо (див. розділ 4)

$$\begin{aligned} \psi(x_2) - \psi(x_1) &= \lim_{y \downarrow 0} \operatorname{Re} \int_{x_1}^{x_2} f(x + iy) dx = \operatorname{Re} \lim_{y \downarrow 0} \int_{[x_1 + iy, x_2 + iy]} f(z) dz = \\ &= \operatorname{Re} \lim_{y \downarrow 0} (\Phi(x_2 + iy) - \Phi(x_1 + iy)) = \operatorname{Re}(\Phi(x_2) - \Phi(x_1)). \end{aligned}$$

Звідки, $\psi \in \Lambda_\gamma$. Достатність доведено.

3. Узагальнення. Як і в [11], введемо узагальнені ядра Коші та Пуассона для нижньої півплощини $\mathbb{C}_- = \{w = s + i\tau : s \in \mathbb{R}, \tau < 0\}$. Для $\alpha \in (-1, +\infty)$ покладемо

$$\hat{C}_\alpha(w, t) := \frac{\Gamma(1 + \alpha)}{e^{i\frac{\pi}{2}(1+\alpha)}(w - t)^{1+\alpha}}, \quad \hat{P}_\alpha(s - t, \tau) = \operatorname{Re} \hat{C}_\alpha(s + i\tau, t), \quad w \in \mathbb{C}_-, t \in \mathbb{R}. \quad (12)$$

Для комплекснозначної вимірної на інтервалі $(-\infty, d)$, для фіксованого $d \in \mathbb{R}$, функції $v(\tau)$ визначимо оператор дробового інтегрування Вейля $W^{-\alpha}$, $\alpha > 0$, за умови абсолютної збіжності інтеграла [11, Chap. 1]

$$W^{-\alpha}v(\tau) := \frac{1}{\Gamma(\alpha)} \int_{-\infty}^{\tau} (\tau - y)^{\alpha-1} v(y) dy. \quad (13)$$

Дробова похідна порядку $\alpha > 0$ визначається, як

$$W^\alpha v(\tau) := W^{-(p-\alpha)} \frac{d^p}{d\tau^p} v(\tau), \quad (14)$$

де $p \in \mathbb{Z}$ таке, що $p - 1 < \alpha \leq p$.

Дію оператора $W^{-\alpha}$ на гармонійну в $\mathbb{C}_-$ функцію $u(s + i\tau)$ розуміємо як дію за уявною частиною аргумента. Зазначимо, що тоді $W^{-\alpha} \hat{C}_\alpha(w, t) = \hat{C}_0(w, t)$, $W^{-\alpha} \hat{P}_\alpha(s, \tau) = \hat{P}_0(s, \tau)$.

Теорема 2. Нехай $\gamma \in (0, 1)$,

$$u(s + i\tau) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \hat{P}_\alpha(s - t, \tau) d\psi(t), \quad (15)$$

де

$$\int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|d\psi(t)|}{1 + |t|^{2+\alpha}} < +\infty. \quad (16)$$

Для того, щоб

$$\hat{M}_\infty(\tau, u) := \sup\{|u(s + i\tau)| : s \in \mathbb{R}\} = O(|\tau|^{\gamma-\alpha-1}), \quad \tau < 0$$

необхідно і достатньо, щоб $\psi \in \Lambda_\gamma$.

Доведення теореми 2. Зазначимо, що умова (16) забезпечує абсолютну збіжність інтеграла (15) ([11, розділ 1]). Подіявши на (15) оператором $W^{-\alpha}$, одержимо, що гармонійна функція $u_\alpha(w) = W^{-\alpha}u(w)$ (див. лему 1.10 [11]) має зображення (3).

Твердження теореми випливає тепер з такої леми.

Лема 2. Нехай $\eta > 0$, $\beta > 0$, u має вигляд (3). Для того, щоб $\hat{M}_\infty(\tau, u) = O(|\tau|^{-\beta})$, $\tau < 0$ необхідно і достатньо, щоб $\hat{M}_\infty(\tau, u^\eta) = O(|\tau|^{-\beta-\eta})$, $\tau < 0$, де $u^\eta = W^\eta u$.

Твердження достатності леми 2 виводиться безпосередньо з означення оператора $W^{-\eta}$ і випливає з леми 1.9 [11].

Оскільки $u^\eta(x + i\tau) = W^{-(p-\eta)} \frac{\partial^p}{\partial \tau^p} u(x + i\tau)$, $p - 1 < \eta \leq p$, то, з огляду на доведену достатність потрібно довести, що співвідношення $\hat{M}_\infty(\tau, u) = O(|\tau|^{-\beta})$, $\tau < 0$ імплікує $\hat{M}_\infty(\tau, \frac{\partial^p}{\partial \tau^p} u) = O(|\tau|^{-\beta-p})$, $\tau < 0$. Останнє твердження, взагалі кажучи ідентичне лемі 5 [4, Chap. V, §4] і доводиться цілком аналогічно. Для повноти викладу доведемо це для $p = 1$.

Нехай $\tau_1 < 0$. Оскільки $\hat{M}_\infty(u, \tau_1)$ скінченна, то при $\tau < \tau_1$ маємо

$$u(x + i\tau) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \hat{P}_0(t - x, \tau - \tau_1) u(t + i\tau_1) dt.$$

Звідки

$$\frac{\partial u}{\partial \tau}(x + i\tau) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{\partial \hat{P}_0}{\partial \tau}(t - x, \tau - \tau_1) u(t + i\tau_1) dt.$$

Вибираючи $\tau_1 = \tau/2$ і використовуючи припущення леми, отримуємо

$$\left| \frac{\partial u}{\partial \tau}(x + i\tau) \right| \leq \frac{1}{\pi} \left(\frac{2}{|\tau|} \right)^\beta \int_{-\infty}^{+\infty} \left| \frac{\partial \hat{P}_0}{\partial \tau} \left(t - x, \frac{\tau}{2} \right) \right| dt \leq \frac{C}{|\tau|^{\beta+1}}. \quad \square$$

Зазначимо, що для верхньої півплощини правильне твердження подібне до теореми 2. При цьому оператор Вейля означається як

$$\tilde{W}^{-\alpha} v(y) := \frac{e^{i\pi\alpha}}{\Gamma(\alpha)} \int_y^{+\infty} (\tau - y)^{\alpha-1} v(y) dy, \quad \alpha > 0, y > 0.$$

Ядра Коші і Пуассона мають відповідно вигляд при $z = x + iy \in \mathbb{C}_+$, $t \in \mathbb{R}$

$$C_\alpha(z, t) = -\Gamma(1 + \alpha)(i(z - t))^{-\alpha-1}, \quad P_\alpha(x - t, y) = \operatorname{Re} C_\alpha(x + iy, t),$$

де $\zeta^{-\alpha-1} = |\zeta|^{-\alpha-1} e^{-i(\alpha+1)\arg_0 \zeta}$.

4. Зображення у вигляді інтеграла Пуассона-Стільтьєса. З результатів [12] випливає, що зображення

$$u(z) = \frac{y}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{d\nu(t)}{(x - t)^2 + y^2} + \sigma y, \quad (17)$$

де ν — деякий заряд такий, що $\int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|d\nu(t)|}{1+t^2} < +\infty$, має місце за умови існування таких сталих $M \in \mathbb{R}$ і $\rho \in (0, 1)$, що $u(re^{i\theta}) \leq Mr^\rho$, $r > 0$, $0 < \theta < \pi$. При цьому $\sigma \leq 0$.

На жаль нам не вдалося знайти необхідні і достатні умови зображення гармонійної в $\mathbb{C}_+$ функції у вигляді (3). Проте ми отримали деякі достатні умови, близькі, в певному сенсі до точних.

Теорема 3. Нехай $u \in h(\mathbb{C}_+)$. Якщо існує така аналітична в $\mathbb{C}_+$ функція, що $\operatorname{Re} f = u$ і для довільного $\varepsilon > 0$ існує $R_0 > 0$ таке, що

$$|f(Re^{i\theta})| < \varepsilon \frac{R}{\sin \theta \ln R}, \quad R > R_0, 0 < \theta < \pi, \quad (18)$$

і

$$\overline{\lim}_{y \downarrow 0} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|u(x+iy)| dx}{1+x^2} < +\infty, \quad (19)$$

то u зображується у вигляді (3).

Зазначимо, що умова (19) є необхідною. Справді,

$$\begin{aligned} \int_{-\infty}^{+\infty} y \left| \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{d\psi(t)}{(t-x)^2+y^2} \right| \frac{dx}{1+x^2} &\leq \int_{-\infty}^{+\infty} |d\psi(t)| \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{y dx}{((t-x)^2+y^2)(1+x^2)} = \\ &= \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{1+y}{t^2+(1+y)^2} |d\psi(t)| \leq 2 \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|d\psi(t)|}{1+t^2} < +\infty, \quad 0 < y < 1. \end{aligned}$$

Що стосується умови (18), то в [1, Гл.V, §2, лема 3] доведено, що інтеграл Пуассона допускає оцінку $|P[f^*](re^{i\theta})| < C_\varepsilon + \varepsilon \frac{r}{\sin \theta}$ для довільного $\varepsilon > 0$, де $f^* \in L^\infty(\mathbb{R})$.

Зазначимо, що функції вигляду (3) допускають додатну гармонійну мажоранту на будь-якій обмеженій підмножині $\mathbb{C}_+$. Це $\mathcal{P}[d\psi^*]$, де $\psi^*(R) = \int_0^R |d\psi(t)|$. Для таких функцій зокрема відомо ([13, теорема 3]), що:

- 1) $\psi(b) - \psi(a) = \lim_{y \downarrow 0} \int_a^b u(x+iy) dx$ для будь-яких точок a, b неперервності ψ ;
- 2) Для майже всіх t в сенсі міри Лебега існують границі $\lim_{y \downarrow 0} v(t+iy) = v(t)$, причому $v \in L_1[a, b]$;
- 3) $d\psi(t) = v(t) dt + d\sigma(t)$, де σ — міра сингулярна щодо міри Лебега.

У термінах заряду Стільтьєса ν , породженого функцією ψ , умова (19) рівносильна до умови $\int_1^\infty \frac{\lambda_-(t) + \lambda_+(t)}{1+t^3} dt < +\infty$, де $\lambda_\pm = \nu_\pm(\{x : |x| < t\})$, ν_+ , ν_- — додатна і від'ємна варіації заряду ν . Розглянемо тепер характеристики Неванлінни гармонійної в $\mathbb{C}_+$ функції u ([14]):

$$m(r, u) = \frac{1}{r} \int_0^\pi u^+(re^{i\theta}) \sin \theta d\theta, \quad N(r, u) = \int_{r_0}^r \frac{\lambda_-(t)}{t^3} dt,$$

$$T(r, u) = m(r, u) + N(r, u) + m(r_0, -u),$$

де $r_0 > 0$ фіксоване.

З умови (18) випливає, що $m(r, u) = o\left(\frac{1}{\ln r}\right)$ ($r \rightarrow +\infty$), а умова (19) рівносильна до $N(r, u) + N(r, -u) = O(1)$. З іншого боку, для $u_1 = \mathcal{P}[f^*]$, $f \in L^\infty(\mathbb{R})$ маємо $m(r, u_1) = O(1)$. З огляду на формулу Неванлінни, це дозволяє припустити, що необхідною і достатньою умовою зображення $u \in h$ у вигляді (17) є умова $\sup_{r>0} T(r, u) < +\infty$. Проте ми не змогли цього довести. Зазначимо, що результати такого типу отримано в [15].

Доведення теореми 3. Нам потрібна така елементарна лема.

Лема 3. Нехай F аналітична в $\mathbb{C}_+$, неперервна в $\overline{\mathbb{C}_+}$ і $\int_0^\pi |F(re^{i\theta})| d\theta = o(r)$ ($r \rightarrow +\infty$).
Тоді

$$F(x+iy) = \frac{y}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{F(t)}{(x-t)^2 + y^2} dt, \quad z = x+iy \in \mathbb{C}_+. \quad (20)$$

Доведення теореми 3. За інтегральною формулою Коші

$$F(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_{\Gamma_R} \frac{F(\tau) d\tau}{\tau - z}, \quad z \in \mathbb{C},$$

де $\Gamma_R = [-R, R] \cup \{Re^{i\theta} : 0 \leq \theta \leq \pi\}$. Додавши рівність $0 = \frac{1}{2\pi i} \int_{\Gamma_R} \frac{F(\tau) d\tau}{\tau - \bar{z}}$, отримаємо

$$F(z) = \frac{y}{\pi} \int_{\Gamma_R} \frac{F(\tau)}{(x-\tau)^2 + y^2} d\tau, \quad x+iy \in \mathbb{C}_+.$$

Залишилось зазначити, що згідно з умовою леми, інтеграл по дузі $\{Re^{i\theta} : 0 \leq \theta \leq \pi\}$ прямує до нуля при $R \rightarrow +\infty$, і перейти до границі. $\square$

Зафіксуємо $y_0 > 0$ і розглянемо аналітичну функцію $F(re^{i\varphi}) = f(iy_0 + re^{i\varphi})$. Позначимо $\rho e^{i\theta} = iy_0 + re^{i\varphi}$. Тоді $y_0 + r \sin \varphi = \rho \sin \theta$. Зокрема $\rho \sim r$ ($r \rightarrow +\infty$). Використовуючи (18), виводимо

$$|F(re^{i\varphi})| = |f(iy_0 + re^{i\varphi})| \leq \frac{\varepsilon \rho}{\sin \theta \ln \rho} = \frac{\varepsilon \rho}{\left(\frac{y_0}{r} + \frac{r}{\rho} \sin \varphi\right) \ln \rho} < \frac{2\varepsilon r}{\left(\frac{y_0}{r} + \sin \varphi\right) \ln r}, \quad r > R_1.$$

Звідси

$$\int_0^\pi |F(re^{i\varphi})| d\varphi < \frac{2\varepsilon r}{\ln r} \int_0^\pi \frac{d\varphi}{\frac{y_0}{r} + \sin \varphi} \leq \frac{4\varepsilon r}{\ln r} \int_0^{\pi/2} \frac{d\varphi}{\frac{y_0}{r} + \frac{2}{\pi}\varphi} = \frac{\varepsilon 2\pi r}{\ln r} \ln \frac{r}{y_0} < 2\pi\varepsilon r, \quad r > R_1.$$

Отже, виконуються умови леми 3. Тоді F зображується у вигляді (20). Відокремлюючи дійсну частину, отримуємо

$$u(x+iy) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} P_0(t-x, y-y_0) u(t+iy_0) dt, \quad y > y_0. \quad (21)$$

Обґрунтуємо перехід до границі при $y_0 \downarrow 0$. Для $y > 0$ означимо заряд μ_y на $\mathbb{R}$ у такий спосіб. Для довільного відрізка $[a, b]$ покладемо $\mu_y([a, b]) = \int_a^b u(x+iy) dx$. Згідно із зауваженнями на початку розділу, сім'я $(\mu_y)_{y>0}$ слабо збігається до деякого заряду μ на $\mathbb{R}$ обмеженої зміни на будь-якому відріжку $[a, b]$, причому $\mu([a, b]) = \lim_{y \downarrow 0} \int_a^b u(x+iy) dx$ в точках неперервності μ . Крім того, з умови (19) випливає, що виконується умова $\int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|d\mu(t)|}{t^2+1} < +\infty$. Запишемо

$$\begin{aligned} & \int_{-\infty}^{+\infty} P_0(t-x, y-y_0) u(t+iy_0) dt - \int_{-\infty}^{+\infty} P_0(t-x, y) d\mu_{y_0}(t) = \\ & = \int_{-\infty}^{+\infty} (P_0(t-x, y-y_0) - P_0(t-x, y)) d\mu_{y_0}(t) + \int_{-\infty}^{+\infty} P_0(t-x, y) d(\mu_{y_0}(t) - \mu(t)). \end{aligned}$$

Оскільки

$$|P_0(t-x, y-y_0) - P_0(t-x, y)| \leq \sup_{\eta \in [y-y_0, y]} \left| \frac{\partial P_0}{\partial \eta}(x-t, \eta) \right| y_0 \leq$$

$$\leq \frac{yt}{(y^2/4 + t^2)^2} y_0 \leq \frac{y_0}{y^2/4 + t^2} \leq \frac{C_9 y_0}{1 + t^2}, \quad z \in \mathcal{K} \in \mathbb{C}_+, y_0 \downarrow 0,$$

то перший інтеграл прямує до нуля при $y_0 \downarrow 0$. Прямування до нуля другого інтегралу впливає зі збіжності μ_{y_0} до μ і властивостей ядра Пуассона. $\square$

ЛІТЕРАТУРА

1. Левин Б.Я. Распределение корней целых функций. – М.: Гос. изд-во технико-теоретич. лит-ры, 1956. – 632 с.
2. Кусис П. Введение в теорию пространств H^p . – М.: Мир, 1984. – 366 с.
3. Гарнетт Дж. Ограниченные аналитические функции. – М.: Мир., 1984.
4. Stein E. Singular integrals and differentiability properties of functions. – Princeton Univ. Press, Princeton, 1970, 290 pp.
5. Hardy G.H., Littlewood J.E. *Some properties of fractional integrals. II*// Math. Zeitschrift – 1931/32. – V.34. – P. 403–439.
6. Chyzhykov I. Growth and representation of analytic and harmonic functions in the unit disk// Ukr. Math. Bull. – 2006. – V.3, №1. – P. 31–44.
7. Чижиков І.Е. *Узагальнення однієї теореми Гарді-Літлвуда*// Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2006. – Т.49, №2. – С. 74–79.
8. Зигмунд А. Тригонометрические ряды. Т.1,2. – М.:Мир, 1965.
9. Duren P.L. Theory of H^p spaces. – Academic press, NY and London, 1970. – 258 pp.
10. Shields A.L., Williams D.L. *Bounded projections and the growth of harmonic conjugates in the unit disc*// Michigan Math. J. – 1982. – V.29. – P. 3–25.
11. Jerbashian A.M. Functions of α -bounded type in the half-plane, Springer, NY, 2005. – 196 pp.
12. Гришин А.Ф. *О регулярности роста субгармонических функций. III* // Теория функций, функц. анализ и их прил. – 1968. – Вып. 7. – С.59–84.
13. Гришин А.Ф. *Непрерывность и асимптотическая непрерывность субгармонических функций*// Мат. физика, анализ, геометрия. – 1994. – Т.1, №2. – С. 193–215.
14. Fedorov M.A., Grishin A.F. *Some questions of the Nevanlinna theory for the complex half-plane*// Math. Physics, Analysis and Geometry (Kluwer Acad. Publish.) – 1998. – V.1, №3. – P. 223–271.
15. Gardinen S.J. *Representation and growth of subharmonic functions in half-spaces*// Proc. London Math. Soc. (3). – 1984. – V.48. – P. 300–318.

Національний університет “Львівська політехніка”

Львівський національний університет ім. І.Франка,
механіко-математичний факультет

ichyzh@lviv.farlep.net

Надійшло 15.05.2010